

G A Z E T T A

DE TRANSILVANIA.

АНЪЛ

(КЪ ПРЕАНАЛТА ВОИЕ).

АЛ VI-ЛЕА

N° 31.

Brashov, 19. Aprilie.

1843.

Трансилванія.

Реализції націонале. Домнъле Редактор! Врам антръ ачеа пзрере, кз артіколыа miș din 18. Martie, саѣ сз ва лепзда де тот, саѣ сз ва приімі ан газета дтале антрег, пентрѣ кз дакз ла жалба ноастрз а ромънілор ч. Статърі ащирнѣтз, ні се рз спънде де кзтрз д. Шнелл ші ащії ан фої пѣлліче, не ва фі ертат ші ноаѣ а реплика прін фої пѣлліче ла рзспънѣла ачеста, кз админітрінеа пѣллікѣла анантеа кзрѣла аѣ ажъне прічере ачеста не акѣлатнандѣз амбе пзрціле депліи, нѣ поате фаче жѣдекатз дреа птз; ансз дакз нѣ не есте азсат а реплика ла мерітѣла лѣкрѣлѣ, че вом фаче? вом тз-чеа ка ші пѣнз акѣм. *) — Ансз фііндкз маї наінте де а ведеа фолеа дтале де сѣб Нр. 26 ам фост пѣс анкз неще пзрері але меле пе хзртіе, іатз кз ле тріміці дтале кѣ ачя рѣгаре ка де веї маї афла чева антранседе де треаѣз, сз біневоѣші але приімі ан газетз.

Новелеае дін Сісіѣѣ Siebenbürger Bote ан Нр. 30 ешіт аѣпзче ворбеде мѣлате вѣне пентрѣ андрептареа крищеріі попорѣлѣ сз сѣек, ажънѣе ші ла ромъніі, ші зиче, кз крищеріа лор е мѣлт рзмасз ананої, ші спре

*) Пѣнз кѣнд? — Не сілещї Домнъле а щї дескопері ачѣеа че мої кредеам, кз ѣнѣ Сісіѣан треѣѣ сз іі фіе кѣносѣѣт. Токма пе прімеа ещірї артіколылѣ дѣлї Шнелл сосї ла ддніі ценсорї порѣнкз пресїдїалѣ преа сїрїоасз, прін кареа азншіі фѣсїрз стрѣне андаторці, а нѣ маї сѣферї фрекзрї жѣрналістїко-націонале. Аст-фелїѣ атѣнчї ан проаспїт ні се зиче ші ноаѣ: асѣѣла ѣн чомаг ла ѣн кар де оале. Порѣнчїле треѣѣ пѣзїте анкз ші атѣнчї, кѣнд ащїі нѣ ле пѣзѣек. Ан сѣѣршіт спре а дтале інформацие маї аѣзогѣм, кз інстанція епископілор традѣѣз ан ромънїче о сѣѣкрїе ансѣш д. М. Шнелл, ка ценсор че не есте, анкѣт де нѣ венїа міше ненорочїрї фамїіларе песте тіпографѣла, еа се тіпзрїа ші пѣнз акѣм. Реда.

андрептареа еї ар треѣѣ сз пѣшаскз ла мїжлор сѣѣпнїреа, ансз кѣ вѣнз кїзѣїалѣ ка сз ажънѣз ромъніі ла адеѣзрата кѣноащере а сѣѣрїі лор чеї леѣзїте, ші сз нѣ деа прїлеж шоптірїлор антрѣаколо андрептате, а фаче пе ромъні сз креаѣз, кз Сасїі вреаѣ сз ле ангроапе націоналітатеа ші релігіа лор. — Мѣлцѣмїм ші іарз мѣлцѣмїм дѣлї аѣтор ал артікѣлѣлѣ ачестѣа, кз аш аѣѣче а-мїнте ші де ромъні, ші де кѣлатѣра лор, кз аша чева рар авем норок а ведеа ан фоїле немѣѣшї дін Ірдеал: нѣмаї ам фі дорїт, ка Домнъла аѣтор сз се фїе декларат маї пе ларг, каре цїне Домнїа са, кѣ есте стареа ромънѣлѣ дін Ірдеал ші анѣме а чеаѣ дін фѣндѣла крѣек чеа адеѣзратз ші леѣзїтз, ла акзрѣїа кѣноащере ар треѣѣ аѣѣе прін креащере маї бїне реѣѣлатз? — Де анѣлеѣе ачї стареа ачѣеа, каре есте ашїзатз ан дїета а-нѣлѣ 1791, кз аѣкз ромънѣла немеш ан комїтатѣрї, аре дрепѣла немешѣлѣ магіар, ші іоваѣѣла ромън сѣѣ антрѣ асеменеа катїгорїе кѣ іоваѣѣла ѣнгѣр ші Сас, ші ромънѣла ан фѣндѣла крѣек есте ом словоа ка ші Сасѣла, кѣ арепѣрї де а сз фолосї ші дѣнѣла кѣ бенефіціѣлѣ фѣндѣлѣ крѣек ка ші Сасѣла дакз поартз повзрїле фѣндѣлѣ крѣек асеменеа, апої ачаста нѣ есте нїміка ноѣ, кз ачаста о щїѣ ромъніі акѣм де 50 де анї, ші ар фі ші акѣм мѣлцѣмїці сз фїе аша кѣм саѣ хотзрат атѣнчї дїеталїтер. Аша нѣр треѣѣ нїчї о ангрїжїре де крищереа лор ан парѣеа ачаста, нѣмаї стареа ачаста, а лор сз се пѣнз ан фаптз, сз нѣмаї сѣїа нѣмаї тот пе хзртїе, ка де 50 де анї ан-коаѣе. —

Іарз де проїектеаѣз д. аѣтор, а анѣѣѣа ші а фаче пе ромънѣла дін фѣндѣла крѣек сз креаѣз, кз стареа лѣї чеа адеѣзратз, ші леѣзїтз есте стареа чеа скѣлѣїатз де акѣм аша прѣкѣм о дескрїе д. Мартїн Шнелл, апої сз нѣшї маї остїнеаскз д. аѣтор мїнтеа кѣ планѣрї де ачестѣа, кз аша чева нѣ ва маї еѣга ан каѣла ромънѣлѣ де асѣзї, пѣнз аре ел прївілегіѣла андрепан де треї амозрціі,

ші леґіації принці аї Ардеалаґаґі експлікат алтмінтрінеа, нґ кґм аґ пазкґт Длаґі М. Шнеа ал експліка.

Пр. сґпґнґнд аша дарз кз Д. аґтор арґ адеврґт лнеґнареа сорціі Ромґнілор дін фґндаґл крзек ла інімз, фоарте неам цінеа даторі аї мґлацґмі, дакз ар проікта ші пентрґ шкоалеле ромґнеціі дін фґндаґл крзек, барзґм нґмаї пе жґмзтате атґта, кґт сз аз дін кассе націоналз пе тот анґа пентрґ лнеґнареа стґрїі шкоалелор сзсґці, *) фїіндакз ші Ромґніі ажґтз дґпз нґмзрґл лор ла лнеґнґціреа ачестїі кассе, ші ачґста кґ атґта маї вґрґос, кз дакз пе времеа ачґса кґнд с'аґ рїдікат регїментґрїле де гранїцз дін сате ромґнеціі, аґ венїт Дандлрїі ші Дґрлаґерїі кґ нґме де Саксонї дін Германїа лн фґндаґл крзек, ші аґ фост прїїміці кґ брацґле дескїсе ла тоате дрептґрїле фґндаґлґі ачґстґа, нї с'ар пзреа а нґ фї кґ недрепт дакз вом фї ші ної, а кзрора стрґмоші кґ мґлте сґте де анї маї наїнте с'аґ рзніт пентрґ апзрґреа патрїї, сокотїці асіменеа кґ ачґці ної нґмаї дела ал 11 чґс венїці, ші сз нґмаї фїм лн патрїа ноастрз ка стрґїні сокотїці. (Ка ґрма.)

Клґж. Зїоа нацїрїі Маїстґзїеї Сале а лмпзратґлґі ші марґлґі нострґ принц Фердїнанд І., ка чґа де а чїнчїзґчґа, с'аґ сербат лн ачґстз кзпїталз а Трансїлванїеї кґ лн доїтз помпз. Тоатз четатеа іаґмінатз лн сґара дін 18. Апр., капґла мґзїкалз а реїментґлґі педестраш Шїшковїч рзсґнзтоаре де вґкзці алесе ла палатґа Вкселенціїлор Сале а Длґі гґбернатор ші а баронґлґі Іоан Іоґїка скоасе афарз мґлаціме де оаменї. Лн ачґаш ноапте ла Вкс. Са гґбернаторґла фґвал стрґлаґчїт. Лн ґрмзтоареа дімінеацз пе ла 9 1/2 чґсґрї мздґларїі к. гґберн, корпґла офіціаллор де комїтат, камералїї ші дреґзторїі четзцеї, кґм ші преоції ші профґсорїі тґтґлор конфґсіїлор релїціоасе, повзцїці де Вкс. Са Д. барон Франціск Кеменї прґзїдентґла дітеї лшї фзкґрз кґртнїреа омаціалз дескоперїтз лнтр'ґн кґвзнт преа потрївїт а Длґі прґзїдент, ла каре Вкс. Са Д. гґбернатор фзґзґлґї, кз чїнетїреа ачґста о ва репорта лнаїнтеа фїції Маїстґзїеї Сале. Корпґла офіцїрїлор лшї фзкґ даторїа омаціалз сґпт новаца колонґлґлґї Стаґїа. Де аїчї Вкс. Са Д. гґбернатор аґсе пе тоатз аґнареа лн вїсґрїка чґа маре романо-католикз, ґнде аґпз сф. лїтґргїе сґ кзнтз Те Деум ші імнґла понґлар. Лн ачґашї зї Вкс. Са

Д. гґбернатор аґаґ прґнзґ стрґлаґчїт, сґпт каре афарз тґнґрїле вґвґїа, іар лн лонтрґ ресґна стрїґзрїле де тоасте, маї антзїґ пентрґ лндеаґнґа вїацз а Маї. Сале вґнґлґї нострґ маре принц, ал доїлеа пентрґ сзнзтатеа М. Сале лмпзрзтґсґї соції Сале, ка ґна чґ лнаґлачґше вїаца домініторїґлґї нострґ ші ал трїлеа пентрґ тоатз мзрїта фамїліе лмпзрзтґаскз.

УНГАРІА.

П е ш а. Алґїреа депґтацілор сґ фґче прїн тоатз Унґарїа. Лн комїтатґла Пнції ла 10. Апр. сґ алґсґрз депґтаці Гґдеон Радаї ші Маґрїціе Сенткрїалї кґ воїа тґтґлор. — Вґстїтґла Фр. Деак аґпзчґе лн Зала нґ с'аґ прїміт сімболґл лґї чґл полїтік, сґ рґтрґсе ші нґ прїмґше нїчї дела о парте алґїреа де депґтат. Дін прїчіна ачґлґїаш Деак ла мошїа са Вґхїаа лн 4. Апр. сґ фзкґрз оморґрї. Немешїмеа лґї аґшманз, трґкґнд ла 3 пе аколо лн маре нґмзр, нґнґмаї арґннґ лн маї мґлте локґрї саскз апрїнсз, чї слобозі ші доаз пґшкзтґрї асґпра кґрґїеї лґї Деак. Лн 4. Сґара, пе кґнд сґ лнторґаеї дела аґнґаре. Пе ґн сзчґеан фґчораш де 18 анї лл пґшкарз морт, іар пе алтґл лл рзнірз кґ о сзкґре. Аґнчї сґ скзлз сатґа тот ші сґ лнчґнґ взтаїе амарз; немешїі фґсерз алнґаці дін сат, афарз нґмаї де 7., дін карїї пе ґнґл лл оморґрз, іар пе шасґте лї лґарз прїншї. Спре чїрчетареа ачґстор тґрґвґрзрї с'аґ рзндґїт о комїсіе. (Фоїле маґїаре.)

ЦАРА РОМґНЕАКґ.

Бґкґрґшї. Меркґрї лн 7. Апрїліе обґщїаска аґнґаре с'аґ пророґат пентрґ сзрвзторїле сф. паці, аґпз каре іарзш сґ ва дескїде. — Общ. аґнґаре фзкґ ґн проїкт де леґе лн 3. Апр. (шелґрїа а 17а), аґпз каре спре лмґлаціреа венїтґлґї кзпїталї шї а чґлорлаате ораше дін жґдеце, а) пентрґ тоате вґціле кґ вїн шї кґ факїґ чґе інтрз лн кзпїталз, сз сґ пазтґаскз такса лн доїтз; б) пентрґ вїте, карз лнкзрґате кґ марфз, лґмне ш. а. сз сґ іа ла інтрґрїа лн Бґкґрїшї кзте патрґ парале, іар лн орашґле слободе дін жґдеце кзте доаз парале; в) пентрґ кзрґїле де жок, каре ненороческ пе атзціа фзрґндґлґе аверїа шї времеа, сз сґ пазтґаскз де фїешкаре пзрїке кзте ґн сфанц таксз, пґїнаґсе де кзтрз чч. маґїстратґрї ґнфелїґ де сґтемпґа пе тоате пзрїкїле де кзрґї. — Пентрґ ачґст проїкт с'аґ фзкґт рапорт кзтрз до мнґла шї сґ ащґаптз лнтрїрїа. (Аґпз вґст. ром.)

*) Ної пґтем асїґра пе Д. корреспондент, кз дін партїне ам лґат асіменеа фзґзґлґїнцз лнеґш дін ґбра ґнґї депґтат де ґнїверсітате лн зїале кґнд сґ аґнґа.

зеші дін „ініма чеа таре.“ Вържва Фран-
 цозілар есте маї мѣлт анфокат, прін ґрмаре
 маї ґшор се остенише. Іар ал ґнглезілар
 дін контрз, нѣ се апрінде аша кѣрзнд, ан-
 сз дѣпзче віне ан фок, кѣ атзта ціне маї
 таре, маї мѣлт ші маї прімеждіос. Ві нѣ се
 антзржтз аша ґшор ка Французії, нѣ сзнт
 аша де сіліторї аша де стрздаалнічі ка немції.
 Комнѣла ле плаче ла ґнѣла ка алтѣла, комоді-
 татеа ші зѣковіреа сзнт зеїтзціле лор де
 касз. Сз стѣдіезз ла лѣмінз, саѣ сз се
 скоале ан зіорї де зіоз ші сз се апѣче де
 лѣкрѣ, нѣї треаба ґнглезѣлї. А се нѣкзжі
 кѣ ґн лѣкрѣ, а фі ангрїжат пентрѣ чеба, нѣ
 обічнѣше ґнглезѣла, ка ної. Пентрѣ ачеа
 ла єї нічі ґзрѣації, карїї сзнт ан дрегзто-
 рїї пѣлліче, н'аѣ вр'о фісіономіе деосзѣїтз,
 вр'о фауц аданк гнндїтоаре, єї сзнт пѣ-
 рѣреа дешипці, лѣкрѣ кѣ кѣмпозт ансз кѣ
 енерѣїе, фіндкз нѣ'шї фак атзтеа грїжі не-
 тревніче, нѣ пѣн атзта дѣх ан мішкаре. —
 ґ доведїт, кѣ ґнглезії сзнт чеї маї ґннї
 повзціторї де каї ан тоатз лѣмеа. Се
 зіче, кѣ пѣтереа мзіестрїеї ачестеїа ар ста
 антрѣ ачеа, ка каїї сз сімцѣ кѣтѣа фрѣла
 тот'аѣна, аша ансз ка сз нѣї ампедече
 ан пѣшіре. Ачестз мзіестрїе че о депрїнд
 єї кѣ каїї, о антрѣвзїнцѣезз ші ла сіне ан-
 сѣшї; кѣчї ла тоате антрѣпрїндерїле лор се
 ґзд а фі пѣрѣреа кѣмпозтаці ші анфрїнаці.
 Дечї дар рѣвна ачеа, кѣфѣндареа ші дедареа
 кѣ тотѣла ла ґн лѣкрѣ, ансѣфлѣціреа ачеа
 фѣрз фрѣѣ, кареа о авем ної, ші кѣ кареа
 не пердем адесорї ан норї ші пе кѣї рѣтз-
 чїте, лор ле є некѣноскѣтз. Вѣтзмареа че
 їо фачї, єл о прїїмѣше кѣ лінішіре, ші спре
 німік є маї гача, дѣкзт спре а компѣне кѣ
 чеа маї маре їѣцѣалѣ чертеле єскате. Фран-
 цозѣла, де'а вї атїнѣ ла чїнстѣа лѣї чеа
 сімціціоасз ші антзржтзчіоасз, пе лок се
 апрінде, андатзї фок. ґнглезѣла дін кон-
 трз прївѣше асеменеа вѣтзмаре маї мѣлт кѣ
 ґажокѣрз. Немції, кѣнд се чїартз, фак де
 оѣше фортѣ мѣлтз ґорѣре. ґѣ ансз н'ам
 ґзгат де сѣамз нічі одатз, ка портарїї саѣ
 матрозїї єнглезі сз се фіе чертат мѣлт ан
 ґорѣе ка дїхїл ші ґктор, чї маї кѣрзнд їам
 ґззѣт слобозїндѣсе ла пѣмнї. Ла немці,
 партїделе політіче нѣ пот єїста фѣрз ґрз
 ші прїгонїре ґна асѣпра чїїлаалте, кѣнд ґн-
 глезії шїѣ фортѣ єїне оѣевї антрѣ пѣрре
 асѣпра пероанїї, ші пѣрре асѣпра лѣкрѣлї.
 Немції кѣнд аѣ чеба дїфрїнѣе, продѣк атз-
 теа єсплїкзції, атзтеа анвіновзцірї ші дес-
 ґіновзцірї, анкзт ґїтз де чеа че ле зіче

ґете: „Андатз че ґорѣції, анчепїці а рѣ-
 тзчі.“ Нѣз не с'аѣ тоате амзрѣнтеле ан
 окї, каре ґнглезії ле трек кѣ ґедїреа. Ві
 пот сѣфрї кѣ рѣдаре орї че карїкатѣрз,
 орї че ґажокѣрз, ші ачестѣа єсте о партѣ
 а мзрїнімії лор. Дін ачестз прїчїнз зік, кѣ
 нѣ є царз ан каре ґажокѣра, фіе єа дін
 лѣвнтрѣ саѣ дін афарз, сз дїѣз аша де пѣ-
 цїн єфект, ка ан ґнглїтера. Ачестѣа є ґн
 сімнѣ а ґннї мїнці аналте, кареа нічі прїн
 ґажокѣрз нѣ се ґатѣмз, нічі прїн лѣѣз нѣ
 се аншалз. Ан зіїлеа трежте четїам о крї-
 тікз асѣпра ґннї неамцѣ кѣлзторїѣ прїн ґн-
 глїтера, німік нѣ афларз ґнглезії де дїфзімат
 ла дѣнѣла, дѣкзт некѣмпозтатаї їѣїре пентрѣ
 тот че є єнглезїск. Анвзцатѣла ґѣлѣр
 не помѣнѣше дїспре ґн Французѣ, че ґоркї
 ан кїпѣла ґрмзторїѣ кѣ ґн патрїот єнглезѣ:
 „ґѣ мз мїнѣнѣзѣ фортѣ, зіче Французѣла, де
 аѣторїї ші де анвзцациї дѣмнеавоастрз.“
 „Антр'адѣвзр, рїспѣнсз ачестѣа, єѣ ан мїнѣ-
 тѣла ачестѣа кѣ аневоїе почї шї, че ґзрѣаці
 марї авем ної.“ — „Че четате мїнѣнатз є-
 сте Лондонѣла дѣмнеавоастрз!“ Че є дрепт,
 зіче ґнглезѣла, єсте фрѣмоасз грзмадз де
 петрїї ші де лемїе. „Кѣт де ґѣкѣрос ашї
 ста єѣ фауц ла десѣатерїле парламентѣлї
 дѣмнеавоастрз мїнѣнѣнѣмз де рїторїї ші
 де ґзрѣації чеї марї аї статѣлї!“ „Сз мѣ
 крѣзі домнѣла, кѣ сзнт мѣлці голѣорѣиторї
 антрѣ єї.“ Ла асеменеа комплїментѣ ґн Фран-
 цозѣ цї ар мѣлцѣмї кѣ лѣкрѣмї де ґѣкѣрїе,
 ка теар амѣрзціша. Кѣ тоате ачестѣе, пре-
 кѣм нѣ се афлз нічі ґн лѣкрѣ пе лѣме, каре
 сз н'аїѣз ґмерз, аша ші ґнглезії пе лѣнѣз
 тоате ґїртѣціле лор, аѣ ші ґнеле сѣкѣдїрї,
 с. п. непзсарѣа чеа маре, рѣчѣала чеа неспѣз
 ші сѣмеціа чеа неанвінѣз. Дар оаре Романїї
 нѣ аѣеа пѣрці слаѣе? — Прѣкѣм се рїспн-
 деше сзнѣеле дѣла інімз ан тоате пѣрціле
 органїсѣлї, аша дїрѣз дін ініма чеа таре
 а ґнглезѣлї ан тоате пѣрціле сімцѣла чѣл
 статорнїк ші сзнзтос, карїї пѣтрѣнде тоа-
 те лѣкрѣрїле лѣї кѣ енерѣїе, каре лѣаѣ дат
 лор дрепт а фі о націе домнїтоаре пѣсте
 лѣме, ші каре не аз ші нѣз дрепт де а о
 нѣмї націе маре ші а о алзтѣра кѣ Романїї.
 ґавалерїї Нормандїї аѣ фост ачїа, карїї аѣ
 стрзмѣтат аколо ан інѣлз ініма чеа таре
 ші карїї аѣ пѣс фѣнззмзнтѣла ла ґн дѣх на-
 ціонал че с'аѣ дѣсѣолтат маї тѣрзїѣ; пре-
 кѣм аѣ фост ші ла Романї пѣсторї процї
 ші ґоції дін мѣнції ґабїнїїлор ачїа, карїї
 аѣ сздіт сѣмінца пѣтрїї романѣ пе чѣле
 шепте дѣалѣрї але Тїѣрѣлї.